

TLT õigustatud huvi analüüs liiklusregistri andmetele juurdepääsuks

1. Üldsätted

- 1.1. Aktsiaselts Tallinna Linnatransport (edaspidi TLT) osutab Tallinna linnaga (Tallinna Transpordiameti kaudu ja Tallinna Sotsiaal- ja Terviseameti kaudu) sõlmitud halduslepingute alusel ühistranspordi sõitjateveo teenust ja sotsiaaltranspordi avalik sõitjateveo teenust Tallinna linnas.
- 1.2. TLT teostab ühistranspordi teenust busside (557 tk) ja trammidega (66 tk) ning sotsiaaltransporditeenust väikebussidega (50 tk). Igal päeval teenindab liine korraga keskmiselt 495 ühissõidukit
- 1.3. TLT-s töötab 1454 sõidukijuhti kes teostavad punktis 1 nimetatud teenuseid.

2. Analüüsi eesmärk

- 2.1. Käesoleva analüüsi eesmärk on hinnata kas TLT-l on isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 6(1)(f) alusel õigustatud huvi saada oma töötajaid puudutavaid andmeid liiklusregistrist regulaarse andmevahetusena.

3. Töödeldavate andmete koosseis

- 3.1. Lähtuvalt töötlemise eesmärgist ja õigustatud huvist soovib TLT töödelda järgmisi andmeid:
 - Töötaja eesnimi (eesnimed)
 - Perekonnanimi (perekonnanimed)
 - Isikukood
 - Juhiloa väljastamise kuupäev
 - Juhiloa kehtivuse lõppkuupäev
 - Sõidukite juhtimisõiguse kategooriad, mida juhiloa omanikul on lubatud juhtida, samuti nende esmakordse väljastamise kuupäev ja kehtivusaeg (kui see on asjakohane).
 - Juhiloa staatus (kehtiv/kehtetu).
 - Autojuhi ameti- või täienduskoolitus kood „95“ väljastamise kuupäev
 - Autojuhi ameti- või täienduskoolitus kood „95“ kehtivuse lõppkuupäev
 - Autojuhi ameti- või täienduskoolitus kood „95“ staatus (kehtiv/kehtetu)
 - Tervisetõendi kehtivuse lõppkuupäev?

4. Õiguslik alus

- 4.1. Punktis 3 nimetatud andmed ei ole käsitletavad eriliigiliste isikuandmetena IKÜM art 9(1) mõttes. Seega on võimalik andmetöötluse aluseks IKÜM art 6(1)(f) õigustatud huvi.
- 4.2. IKÜM art 6(1)(f) lubab isikuandmete töötlemist, kui see on vajalik vastutava töötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral, välja arvatud juhul, kui andmesubjekti huvid või põhiõigused kaaluvad selle üles.
- 4.3. Liiklusseaduse (LS) § 184 lg 4 alusel põhjendatud õigustatud huvi korral võib liiklusregistrisse kantud piiratud juurdepääsuga teavet väljastada kolmandatele isikutele.

5. TLT eesmärgid andmete kasutamisel

- 5.1. TLT eesmärk on tagada, et kõik tema töötajatest sõidukijuhid omavad kehtivat juhtimisõigust vastava kategooria sõidukite juhtimiseks ning juhtimisõigus ei oleks peatatud. TLT eesmärk on mitte lasta sõidukeid juhtima töötajad kellel juhtimisõigus puudub või on peatatud.
- 5.2. TLT eesmärk on samuti aidata oma töötajatel täita oma seadusest ja töölepingust tulenevaid kohustusi teavitades töötajaid kui neil on sõiduõigus peatatud või saabub tähtaeg sõiduõiguse pikendamiseks (dokumendi kehtivuse saabumine, arstliku läbivaatuse tähtaja saabumine, ametikoolituse uuendamine).

6. Õigustatud huvid

Eeltoodud andmetöötluse eesmärgid tulenevad järgnevatest TLT õigustatud huvist:

Õigusaktide täitmine ja õigusvastase tegevuse ennetus

- 6.1. Liiklusseaduse (LS) § 94 lg 1 kohaselt mootorsõidukit võib juhtida isik, kellel on vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ning kelle juhtimisõigust ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud.
- 6.2. LS § 90 lg 2 kohaselt mootorsõiduki omanik või valdaja ei tohi lubada mootorsõidukit juhtima isikut või anda juhtimist üle isikule, kellel puudub vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus.
- 6.3. LS § 96 lg 1 kohaselt mootorsõidukijuhil peab olema kehtiv juhtimisõigust tõendav dokument.
- 6.4. LS § 124 lg 3 p 1 ja 2 kohaselt mootorsõiduki juhtimisõigus peatub, kui juhiloa kehtivusaeg on lõppenud või saabub mootorsõidukijuhi järgmise tervisekontrolli läbimise tähtpäev.
- 6.5. LS § 125 lg 1 järgi võib õigusaktides toodud nõuete rikkumisega seotud süüteo eest kohtu poolt mõistetud või kohtuvälise menetleja poolt määratud põhi- või lisakaristusena võtta juhtimisõiguse ära millega kaasneb keeld juhtida sõidukit.
- 6.6. Nimetatud õigusaktid on sõiduki omanikule ning sõidukijuhule kohustuslikud. Seega mootorsõidukit võib juhtida isik, kellel on vastava kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus ning kelle juhtimisõigust ei ole peatatud, ära võetud või kehtetuks tunnistatud.
- 6.7. Juhtimisõiguse kontrollimine on sõiduki omaniku/valdaja poolt seadusest tulenevalt kohustuslik ja TLT ühistranspordi teenuse osutajana ning sõidukite omanikuna/valdajana ei saa jätta kontrollimata kas sõidukijuhil, kellele ühissõiduki juhtimise annab on juhtimisõigus.
- 6.8. LS § 96 lg 2 järgi juhtimisõigust tõendatakse liiklusregistri andmete alusel või juhtimisõigust tõendava dokumendi alusel. Kui liiklusregistri andmetel on mootorsõidukijuhi juhtimisõigus seaduse alusel peatunud, peatatud või karistuseks ära võetud, juhindutakse liiklusregistri andmetest.
- 6.9. Lähtuvalt eeltoodust saab eeltoodud seadusest tulenevaid kohustusi täita kas juhtimisõigust tõendava dokumendi kontrollimisel või liiklusregistri andmete alusel. Liiklusregistri andmeid peetakse primaarseks ja tõenduslikuks. Reaalajas kontroll liiklusregistrist tagab, et info on õige ja ajakohane.
- 6.10. Seega on TLT-l oma kohustuse täitmiseks selgelt õigustatud huvi kontrollida eeltoodud LS nõuete täitmist (juhtimisõiguse olemasolu ja kehtivust) liiklusregistri andmete põhjal.

Riskide vähendamine

- 6.11. TLT-l avaliku teenuse osutajana on õigustatud huvi vähendada liiklusõnnetuste, kahjunõuetest ja süüteo vastutusest tulenevaid riske.
- 6.12. Eeltoodud seadusest tuleneva kohustuse rikkumise (juhtimisõiguseta isiku juhtima lubamine) puhul on TLT-l võimalik saada väärteo korras karistus (LS § 202 lg 3). TLT-l on selgelt huvi selle riski vähendamiseks.
- 6.13. Liiklusõnnetuse ja kindlustusjuhtumite korral on kindlustusandjal võimalik keelduda kahju hüvitamisest, kui õnnetuse põhjustas juht, kellel puudus juhtimisõigus või kelle juhtimisõigus oli kaotanud kehtivuse. TLT-l on selge huvi selle riski vähendamiseks.
- 6.14. ÜTS § 53 lg 1 p 3 kohaselt võidakse tegevusloa omajale teha ettekirjutus või tegevusluba peatada või kehtetuks tunnistada, kui loa omaja juures töötavad ühissõidukijuhid on ametialases tegevuses karistatud KarS § 423¹ sätestatud kuriteo eest (sõiduki süstemaatiline juhtimisõiguseta juhtimine). TLT-l on selge huvi teha kõik võimalik selleks, et ära hoida oma tegevusloa kehtetuks tunnistamine.

- 6.15. TLT-l on huvi ka vältida mainekahju riski. TLT-le tekitab mainekahju, kui sõidukijuht osutab ühistranspordi teenust ilma juhtimisõigusega. Seda eriti siis, kui juht liiklusest kõrvaldatakse järelevalve käigus. Ühistranspordi juhi sõiduõiguse puudumine vähendab sõitjate usaldust.

Teenuse kvaliteet ja ohutus

- 6.16. Tulenevalt ühistranspordiseaduse (ÜTS) § 52 lg 1 on vedaja kohustatud tagama sõitjate ohutuse. Ilma regulaarse juhtimisõiguse kontrollita suureneb risk, et juhtimisõigusega või kehtetu juhiloaga juht osaleb liikluses ja põhjustab liiklusõnnetusi või reisijate ja kolmandate isikute vigastusi.
- 6.17. Juhtimisõiguse reaalajas ja järjepidev kontroll liiklusregistrist aitab ühistranspordi teenust kvaliteetsemalt teostada. See on üheks eelduseks teenuse ja sõidugraafikute planeerimisel ning töötajate töö- ja puhkeaja järgimisel.
- 6.18. Kontroll võimaldab TLT-l mitte planeerida tööle juhti, kelle juhtimisõigus on peatatud või lõppemas ning õigeaegselt eemaldada sõidukijuhtimisest juht. See aitab tagada stabiilse ja katkematu ühistranspordi teenuse.
- 6.19. Automatiseeritud juhtimisõiguse kontroll vähendab inimlikke vigu, kiirendab protsessi ning parandab avaliku teenuse kvaliteeti ja usaldusväärsust.

7. Andmesubjektide (töötajate) teavitamine

- 7.1. Liiklusregistrist töötajate punktis 3 nimetatud andmete saamisel ja töötlemisel antakse töötajale selge teave, et tema juhiloa kehtivust kontrollitakse automaatselt.
- 7.2. Vajadusel täiendatakse töötlemise alustamisel organisatsioonisisesed andmekaitsetingimusi.

8. Andmesubjektide (töötajate) huvid

- 8.1. Liiklusregistrist saadavad punktis 3 nimetatud andmed puudutavad ainult TLT sõidukijuhi ametikohal töötavaid töötajaid.
- 8.2. Juhtimisõiguse olemasolu on tööülesannete täitmise eeltingimus ja TLT-l on nimetatud andmeid töötajalt õigus saada töölepingu ja seadusest tuleneva kohustuse täitmiseks. Töötajal ei ole õigust TLT-le kui tööandjale nimetatud andmeid mitte avaldada – seda nii töölepingu sõlmimisel kui ka selle täitmisel. Nimetatud andmete (sõiduõiguse olemasolu tõendamise) esitamine on töötaja kohustus.
- 8.3. Ka töötajal on huvi, et sõiduki juhtimisel oleks tal kehtiv juhtimisõigus, kuivõrd töötaja kannab selle eest isiklikku vastutust ja LS nõuete rikkumisel on töötajat isiklikult võimalik karistada rahatrahvi või arestiga (LS § 201 lg 1). Praktikas on esinenud juhtumeid, kus kohtuväline menetleja algatab väärtemenetluse juhi suhtes, kuna juht ei teadnud oma juhtimisõiguse peatamisest (juhiloa kehtivusaeg lõppenud või järgmise tervisekontrolli läbimise tähtaeg möödunud). Automaatne juhtimisõiguse kontroll tööandja poolt aitab kaitsta töötajat ennast võimalike rikkumiste eest.
- 8.4. Liiklusõnnetuse korral on liikluskindlustuse seaduse § 53 lg 2 p 3 ja 4 järgi kindlustusandjal õigus esitada tagasinõue sõidukijuhi vastu, kui sõidukit juhiti juhtimisõigusega. Seega on oht, et kui juht juhib teadmatusel sõidukit juhtimisõigusega, võib kindlustusandja talle esitada rahalise nõude liiklusõnnetusest tekkinud kahju hüvitamiseks.
- 8.5. Juhid peavad igal juhul arvestama, et tööandjal on õigus teha üksikpäringuid juhtimisõiguse kontrolliks transpordiameti veebilehel. Seega ei tähenda tööandja poolt tehtav automaatne andmetöötlus töötaja jaoks ülemäärast tema andmete töötlemist. Samade andmete töötlemine toimub ainult regulaarsemalt ja suurema korduvusega.
- 8.6. Töötaja jaoks tähendab liiklusregistrist andmete otse saamine ka seda, et töötaja ei pea manuaalselt dokumente ja andmeid koguma ega tööandjale esitama. Praktikas esineb tihti, et töötajad ei oska tööandjale digitaalselt andmeid leida iseteeninduskeskkonnast.
- 8.7. TLT töötleb minimaalselt vajalikke andmeid – ainult juhtimisõiguse olemasolu ja kehtivuse staatust. TLT ei töötle kogu juhtimisõiguse ajalugu ega tervisetõendile kantud andmeid.

9. Alternatiivsed andmetöötluse võimalused

- 9.1. Alternatiivsed meetmed (nt juhilt paberdokumentide või digitaalse väljavõtte küsimine ja manuaalne kontroll) punktis 5 toodud TLT eesmärkide saavutamiseks on osutunud ebapiisavateks, sest:
- juhtimisõigus võib olla peatatud või tühistatud pärast tööle asumist või viimast kontrolli
 - paberil esitatud info ei pruugi olla ajakohane;
 - sõidukijuhtide väga suure arvu (1454 juhti) tõttu on manuaalne kontroll ebaefektiivne, ebamõistlikult koormav ja võib põhjustada vigu.
 - ainult liiklusregistris olevad andmed on kõige täpsem ja ajakohasem teave juhiloa kehtivuse, peatamise ja taastamise kohta.
- 9.2. Töötaja enda teavitamisele ei saa TLT täielikult lootma jääda, sest
- töötaja ei pruugi teada, et tema juhiluba peatati või tunnistati kehtetuks (nt meditsiinilised põhjused, väärted, dokumendi kehtivus, tervisekontrolli tähtaeg).
 - töötaja võib informatsiooni varjata, et vältida töö kaotamist.

10. Õiguste riive vähendamise meetmed

- 10.1. TLT ei avalda töödeldavaid andmeid kolmandatele isikutele, kui selleks ei kohusta seadus.
- 10.2. Andmete loata ja ebaseadusliku töötlemise tagamiseks on andmete töötlemine ettevõttesiseselt piiratud ning andmetele pääseb ligi ainult vastava volitusega personal.
- 10.3. Andmeid ei säilitata kauem, kui on vaja juhtimisõiguse kehtivuse tuvastamiseks;
- 10.4. Töötajatele selgitatakse läbipaistvalt, miks ja kuidas andmeid kontrollitakse.

11. Hinnangu järeldus

- 11.1. Huvide kaalumise tulemusena on TLT seisukohal, et TLT-l on õiguslik alus ja põhjendatud õigustatud huvi saada liiklusregistrist andmevahetuse käigus punktis 3 toodud andmeid töötajate kohta, kes töötavad sõidukijuhi ametikohal.
- 11.2. Töötajate sõiduõiguse kehtivuse kontrollimine liiklusregistri andmetest on:
- **õigustatud**, kuna teenuse ohutus, seadusest tulenevad kohustused ja riskijuhtimine nõuavad tööandjalt pidevat kontrolli.
 - **vajalik**, sest sama eesmärgi ei ole võimalik saavutada väheminvasiivse või alternatiivse meetmega.
 - **proportsionaalne**, sest töödeldakse ainult vältimatut minimaalset teavet ning töötajate õiguste riive on väike.

Seega on töötajate sõiduõiguse kehtivuse andmete töötlemine liiklusregistri andmevahetusega õigustatud huvi alusel põhjendatud ja vastab andmekaitse põhimõtetele.

Koostaja:

Ravo Vitsut

TLT jurist ja andmekaitse spetsialist

28.11.2025